

Het is augustus 1917...

Hallo! Ik ben Maria Clasina, zeg maar Cia! Ik ben dertien jaar en ik woon in het 'dubbele huis' in de Waterstraat in Zaltbommel met mijn vader Louis, mijn moeder Antonia en mijn vijf broers en zussen. Ik was net met mijn twee zussen en mijn broertje aan het musiceren. Papa regelt regelmatig een optreden voor ons in Zaltbommel, hartstikke leuk! Laatst moesten we nog voor de burgemeester optreden. Als je even wacht, zet ik mijn cello terug op z'n plekje naast de kast en leg ik mijn muziek in de la.

Papa heeft deze kast ooit zelf gemaakt, toen hij nog timmerman was. Dat was voordat ik geboren was. Mama vertelt wel eens dat papa in die tijd hard moest werken. Hij had vaak last van zijn rug. Mama zei toen: "Louis, waarom koop je niet het huis naast de Waterpoort en begin je er een slijterij? Daar is een goede boterham mee te verdienen en het is beter voor je gezondheid." Papa vond dat eigenlijk wel een goed idee. Zo zijn mijn ouders in dit huis terecht gekomen.

De waterpoort met rechts daarnaast de slijterij van de vader van Maria. Foto is uit 1923.

MUZIEK

Thuis houden we allemaal erg van muziek; we musiceren vaak samen. Mijn zus Alda speelt dan piano, Jet viool en mijn broertje Inno dwarsfluit.

Bron A: Het kwartet van Boort

OPDRACHT 1

A. Bekijk bron A. Wie is wie op deze foto?

.....
 1 3

 2 4

Bron C: gezin van Boort

B. Bekijk bron B en C. Hoe heten de personen die donker gekleed zijn?

.....

VOLGENOMME.	Dag- teekening en Jaar der Inschrijving.	FAMILIENAAM. (Familienaam der vrouw.)	VOORNAMEN. (Voluit geschreven.)	Ge- slacht M. Man- nlijk. V. Vrou- welijk.	Betrekking van elken persoon tot het hoofd van het huizegezin. (Niet in te vul- len voor afzon- derlijk levende personen.)	Dag- teekening en Jaar der Geboorte.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.		Boort, van	Ladovical	M.	Hoofd	25 Juli 1860
2.		Boort,	Anna Kachovina	V.	Waar	23 April 72
3.		Boort, van	Maria Albrechts	V.	Stalle	4 Mei 79
4.		"	Kluggaard Maria	V.	"	14 Mei 81
5.	13 Juni 1883	"	Henrica Juliana	V.	"	13 Juni 83
6.	25 Juli 1884	"	Maria Clara	V.	"	20 Juli 84
7.	11 April 1901	"	Johanna Immersinus	M.	Waar	10 April 1901
4.		Boort, van	Maria Albrechts	V.	Stalle	4 Mei 79
5.		"	Henrica Juliana	V.	"	13 Juni 83
6.		"	Maria Clara	V.	"	20 Juli 84
7.	17-11-78	"	Kluggaard Maria	V.	"	19 Sept 89

Bron B: bevolkingsregister 1900-1919

HET HUIS NAAST DE WATERPOORT

Het huis dat Cia's vader kocht, bestond eigenlijk uit twee panden, die tot aan het begin van de achttiende eeuw gescheiden waren: de Roscam naast de Waterpoort en de oostelijk daarvan gelegen Wildeman. Zij werden aangeduid als een 'gecombineerde huijzing'. Vanaf het begin van de achttiende eeuw werden ze steeds als één pand verkocht.

OPDRACHT 2

A. Bekijk bron D. Van wie kocht Louis van Boort het huis aan de Waterstraat?

.....

B. Hoeveel betaalde Louis daarvoor?

.....

Testament	1894.
Definitieve toewijzing	aan Fren van Steenberghe te Gaveren te vercocht van alleste Marie Johan Schoof te Lalt-Bommel met als lasthebber van alleste Hendrik Coenraad Drenth huys te Tiel, in deus hoeddingheid van curator in het faillissement van, Chircliaan, Marinus Schoof te Lalt- Bommel, van het perceel te Lalt-Bommel seckie 11 num- mer 1546, aan Ludovicus van Boort te Lalt-Bommel voor f4440.-

Bron D: akte van de verkoop

D. Ga naar deze [omrekenmachine](#). Voer het bedrag dat Louis voor het pand betaalde in. Reken het om in euro's. Moest hij naar onze maatstaven veel voor het pand betalen? Waarom wel/niet?

.....

.....

Bron E: de waterpoort

D. Bekijk bron E. Welk pand stond vroeger bekend als de Roscam? Wat was de Wildeman?

.....
.....
.....
.....

1917...

In ons huis hebben vroeger ook al een wijnhandel, herberg en slijterij gezeten. Toch moest papa opnieuw een vergunning aanvragen om sterke drank te mogen verkopen. Hij vroeg deze in 1905 aan bij het college van Burgemeester en Wethouders. Kort daarop ging de drankenhandel open.

Papa verkoopt witte en rode wijnen, jenever, bier en likeuren. De wijn gaat vooral naar hotels, restaurants en cafés. Particulieren kopen met name sterke drank en bier. Ze komen vooral op zaterdag voor hun 'maatje' jenever of brandewijn. Veel klanten hebben hun eigen flesje, dat tegen vaste prijs wordt verkocht. Voor de mensen die te weinig geld hebben om drank te kopen, schenkt papa eens in de week een gratis borrel. Zo komt Zotte Arie regelmatig een borrel halen. Vorige week nam hij echter zoveel kennissen mee, dat papa heeft gezegd dat hij voortaan maar weer alleen moet komen. Bovendien was hij niet langer welkom als er al 'gewone' klanten in de zaak stonden. Hij moet voortaan wachten totdat die zijn verdwenen.

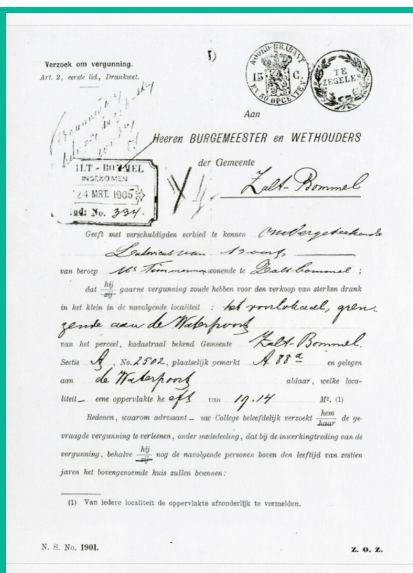
OPDRACHT 3 VERGUNNING

Ga naar de website ijgeschiedenis.nl. Rechts staat DOORZOEK DUIZENDEN ARTIKELLEN! met daaronder een zoekbalk. gebruik de zoekterm 'Geschiedenis van alcoholwetgeving'. Lees het artikel en beantwoord de volgende vragen.

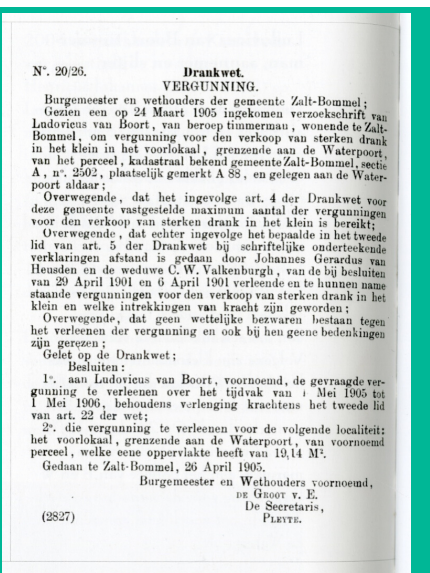
A. De Drankwet van 1881. Waarom kwam er een drankwet?

B. Hoe kwam je in 1881 aan een vergunning?

C. Twintig jaar later (1904) kwam er een nieuwe drankwet. Wat was er veranderd in de nieuwe drankwet?

Bron G: Aanvraag voor de vergunning

D. Bekijk Bron G. Hoe lang is de vergunning van Louis van Boort geldig?

DRANKENHANDEL

Bron H: Het huis van Ludovicus van Boort in het jaar van de aankoop (de kaart is afgestempeld op 6 juli 1902)

Bron I: Het huis van Ludovicus enkele jaren later als het linkerpand een winkel is geworden.

OPDRACHT 4

A. Bekijk en vergelijk de bronnen H en I. Deze twee Ansichtkaarten tonen de Waterpoort voor en na de aankoop door Louis van Boort.

Noem een aantal verschillen.

.....

.....

.....

Bron J Advertenties uit 1905

D. Bekijk bron J.
Welke dranken
verkoopt Louis
van Boort?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1917...

Papa is een graag gezien man in de gemeente. Hij is actief in verschillende comités en verenigingen. Het is daarom ook niet zo gek dat hij in 1907 werd gevraagd om gemeenteopzichter te zijn bij de restauratiewerkzaamheden van de Sint-Maartenskerk. Hij houdt daar toezicht op het werk en geeft leiding aan de werklieden. Gezien zijn verleden als timmerman en aannemer, heeft hij daarvoor de juiste capaciteiten.

Papa begon vol goede moed aan deze klus, waarvoor zeven jaar was uitgetrokken. Uiteindelijk zal de restauratie echter pas over twee maanden worden voltooid. Gelukkig maar, want het valt me op dat papa het goed zat is! Hij is dan ook blij dat de klus bijna klaar is. Als dank voor hun inzet, vereeuwigt beeldhouwer W. van Nunen mijn vader en zijn collega's in de kerk. Hij beeldhouwt hun 'hoofden' die de vooruitstekende balustrades van de kerk ondersteunen.

OPDRACHT 5

A. Cia geeft in haar verhaal een reden voor het feit dat haar vader werd aangesteld tot opzichter van de restauratiewerkzaamheden. Welke reden is dat?

.....

Bron K: werklui bij de Sint Maartenskerk

B. Bekijk Bron K. Kun jij Louis van Boort op de foto ontdekken? Waar staat hij? Tip kijk ook weer naar bron C!

.....

.....

.....

ST. MAARTENSKERK

C. Ga naar het boekje 'De restauratie van den Sint Maartenstorenees'. Lees het hoofdstuk 'de geschiedenis van de toren' (scan 4 en 5). Wanneer werd de kleine gemeente Zalt-Bommel eigenaar van de toren?

.....

D. Waarom duurde het zo lang om de toren te restureren, denk je?

.....

.....

Het is inmiddels 1929...

Vlak na de oorlog, in het najaar van 1918, werd papa lid van de Burgerwacht. Hij mocht de politie helpen bij het handhaven en herstellen van de openbare orde. Als er ergens relletjes waren, mocht hij ingrijpen. Samen met de andere leden van de Burgerwacht houdt hij regelmatig schietoefeningen. Ik zie hem nog met zijn geweer het huis uitgaan. Papa vindt schieten machtig mooi! Hij houdt sowieso wel van het bestrijden van chaos en onrust, want drie jaar later werd hij ook voorzitter van de nieuw opgerichte vrijwillige brandweer. Deze moest de gemeentelijke brandweer assisteren bij grote branden. Onlangs hebben papa en zijn manschappen nog een grote brand in Rossum geblust. Dat vertelde hij tenminste toen ik dit weekend thuis kwam. Zelf ben ik namelijk niet meer zo veel in Zaltbommel te vinden.

OPDRACHT 6

Cia vertelde over haar vader en haar jeugd. Maar hoe zag het leven van Cia er verder uit? Met deze opdracht ga je dat zelf onderzoeken! Begin je zoektocht op de website www.brabantserfgoed.nl. Zoek onder het tabblad Biografieën naar Cia van Boort. Maak een verslag over het leven van Cia van Boort. Beantwoord daarin de volgende vraag: Cia is opgenomen in het Digitaal Vrouwenlexicon van Nederland. Dat biedt informatie over de opmerkelijkste vrouwen uit de geschiedenis van Nederland. Waarom is Cia opgenomen in het Vrouwenlexicon denk je?